

Yleisistunto

19.10.2023, klo 13.10 Helsinki

Valtiovarainministeriö

Läsnä:

Puheenjohtaja Pääministeri Orpo
Ministerit Purra, Mykkänen, Häkkänen, Satonen, Essayah, Adlercreutz, Multala, Bergqvist, Ranne, Juuso, Ikonen, Rydman
Oikeuskansleri Oikeuskansleri Pöysti

Ministeri

Ministeri Purra

Esittelijä

Hallinto- ja kehitysjohtaja, ylijohtaja Nousiainen

Asia 23

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan asettaminen

Valtioneuvosto asettaa parlamentaarisen neuvottelukunnan 19.10.2023 alkaen eduskunnan toimikaudeksi, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu, kuitenkin korkeintaan 31.12.2027 asti. Neuvottelukunnalla on neuvoa-antava rooli yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevan valtionavustustoiminnan kehittämisessä, mutta sillä ei ole välitöntä ohjaavaa roolia.

Neuvottelukunnan tehtävät:

1. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin valtionavustuksiin osoitettavien määrärahojen kokonaisuutta ja sen kehitystä.
2. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisiin yhteisöihin liittyvän valtionavustustoiminnan kehittämistä, valtionavustusten kohteena olevan toiminnan ja hankkeiden kehitystä sekä valtionavustuksilla aikaansaattavan toiminnan vaikuttavuuden lisäämistä.
3. Neuvottelukunta voi myös kuulla ja antaa lausuntoja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytysten ja julkisen sektorin niille osoittamien resurssien kehittämisestä.

Parlamentaariseen neuvottelukuntaan nimetään jäseniksi seuraavat kansanedustajat:

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä: jäsen Laura Huhtasaari (neuvottelukunnan puheenjohtaja), varajäsen Jari Koskela
Kokoomuksen eduskuntaryhmä: jäsen Milla Lahdenperä (neuvottelukunnan varapuheenjohtaja), varajäsen Tere Sammallahti
Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä: jäsen Joonas Räsänen, varajäsen Pia Viitanen
Keskustan eduskuntaryhmä: jäsen Hilikka Kemppi, varajäsen Antti Kurvinen
Vihreä eduskuntaryhmä: jäsen Inka Hopsu, varajäsen Hanna Holopainen
Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä: jäsen Minja Koskela, varajäsen Timo Furuholm
Ruotsalainen eduskuntaryhmä: jäsen Mikko Ollikainen, varajäsen Joakim Strand
Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä: jäsen Mika Poutala, varajäsen Sari Tanus
Liike nyt -eduskuntaryhmä: Kansanedustaja Harry Harkimo (jäsen), ei varajäsentä.

Neuvottelukunta pyytää toimikautensa alkaessa alla lueteltuja

yleishyödyllisiä yhteisöjä nimeämään edustajansa neuvottelukunnan pysyviksi asiantuntijoiksi:

- Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry
- SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- Suomen Hippos ry
- Suomalaiset kehitysjärjestöt Fingo ry
- Suomen nuorisolan kattojärjestö Allianssi ry
- Suomen Olympiakomitea ry
- Tieteellisten seurain valtuuskunta

Neuvottelukunta voi työskentelynsä tueksi hyödyntää myös muiden keskeisten yleishyödyllisten yhteisöjen ja asiantuntijoiden asiantuntijuutta. Neuvottelukunnan asioita valmistelee sihteeristö, johon valtiovarainministeriö nimeää pääsihteerin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö nimeävät neuvottelukuntaan sihteerin.

Neuvottelukunnan asettaminen perustuu Rahapeliteutoilla rahoitettujen toimintojen rahoitusmalli -hankkeen parlamentaarisen seurantaryhmän 8.2.2022 julkistamaan yhteisymmärrysmuistioon.

Neuvottelukunnan puheenjohtaja ja jäsenet nimetään eduskuntaryhmien ehdotusten mukaisesti.

Esitys

Valtioneuvosto asettaa yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan 19.10.2023 alkaen eduskunnan toimikaudeksi, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu, kuitenkin korkeintaan 31.12.2027 asti

Päätös

Valtioneuvosto hyväksyi esityksen

LIITE 1 Muistio

Valtiovarainministeri Riikka Purra

Hallinto- ja kehitysjohtaja, ylijohdaja Anu Nousiainen

Erityisasiantuntija, esittelijä Merja Saaritsa-Lantta

12.10.2023

Yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan asettaminen

Ehdotuksen mukaan valtioneuvosto asettaa yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan. Neuvottelukunnan tarkoituksena on tukea yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävien valtionavustusten kehittämistä, käyttöä ja kohdentamista valtionhallinnossa eduskunnan lainsäädäntö- ja finanssivallan näkökulmasta. Neuvottelukunnan tavoitteena on tukea yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevan valtionavustustoiminnan vaikuttavuutta, läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja yhdenmukaisuutta.

Neuvottelukunta asetetaan 19.10.2023 alkaen eduskunnan toimikaudeksi, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu, kuitenkin korkeintaan 31.12.2027 asti.

Tausta

Yleishyödylliset yhteisöt, kuten yhdistykset ja säätiöt (jäljempänä järjestöt), ovat tärkeä osa toimivaa oikeusvaltiota ja vakaata demokratiaa ollen kansalaisten ja kansalaisyhteiskunnan areenoja. Järjestöjen kirjo on laaja. Ne vaikuttavat eriytyvän ja keskittyvän, koska osa järjestöistä ammattimaistuu erilaisista yhteiskunnallisista syistä.

Järjestöjen toimintaan ja hankkeisiin myönnetään vuosittain satoja miljoonia euroja valtionavustuksina, mikä on merkittävää, kansainvälisestikin (Civic Space Scan of Finland. OECD. 2021). Moni järjestö on riippuvainen valtionavustuksista. Järjestöllä ei välttämättä ole muuta julkista tai yksityistä rahoitusta saatavilla tai sille syntyy vähän tuloja toiminnassa tai sen ulkopuolella.

Järjestöille myönnettävien valtionavustusten tila ja tulevaisuus herättävät huolta järjestöissä. Epävarmuutta aiheuttavat monet samanaikaiset muutokset ja niiden mahdolliset vaikutukset järjestöjen autonomiaan ja toimintaedellytyksiin – julkisen rahoituksen jatkuvuuteen ja sen käytön joustavuuteen. Tilanteeseen etsitään ratkaisuja esimerkiksi järjestöjen varainhankinnan ja varainhankintaosaamisen kehittämisestä.

Järjestöt kohtaavat myös kansalaistoimintaan, kustannuksiin ja kohderyhmiin liittyviä muutoksia toimintaympäristössään: Alueet eriytyvät, väestö monimuotoistuu ja digitalisaatio haastaa järjestöjen toimintatapoja. Siksi järjestöjen on tarpeen vahvistaa talouttaan ja kehittää toimintaansa, mikä voi tarkoittaa myös rakenteiden uudistamista. Vaikka järjestöt kokevat toimintaympäristönsä epävarmaksi, niillä on muutostahtoa.

Valtioneuvosto asetti 16.2.2023 yleishyödyllisten yhteisöjen rahoituksen ja toiminnan kehittämisen parlamentaarisen neuvottelukunnan 24.2.2023 alkaen eduskunnan toimikaudeksi, kunnes uusi neuvottelukunta on asetettu, kuitenkin korkeintaan 31.12.2023 asti (OM038:00/2023). Neuvottelukunnan asettaminen perustui 8.2.2022 julkaistuun parlamentaariseen yhteisymmärrysmuistoon rahapelituotoilla rahoitettavien yleishyödyllisten toimintojen uudesta rahoitusmallista.

Nykyisen neuvottelukunnan tehtävänä oli:

1. Seurata yleishyödyllisille yhteisöille (mm. kansalaisjärjestöille) suunnattua vuosittaista rahoitusta sekä toiminnan kehittämistä.
2. Neuvottelukunnalla on vahva neuvoa-antava rooli erityisesti rahoituksen kokonaistason määrittelyssä, mutta sillä ei ole välitöntä ohjaavaa roolia.
3. Neuvottelukunta voi myös kuulla ja antaa lausuntoja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytysten ja julkisen sektorin niille osoittamien resurssien kehittämisestä.

Neuvottelukunnan tehtäviin kuului myös arvioida parlamentaarisen neuvottelukunnan juridinen säädöspohja ja tehdä siitä esitys valtioneuvostolle neuvottelukunnan toimikauden loppuun mennessä.

Helmikuussa 2023 asetetun neuvottelukunnan tehtäviä on tarkistettu valmisteltaessa neuvottelukunnan uudelleen asettamista. Julkisen talouden kestävyuden vahvistamiseksi tarvitaan myös valtionavustuksiin liittyviä kehittämistoimia. On perusteltua varmistaa, että yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät valtionavustukset kohdennetaan tehokkaasti ja käytetään tuloksellisella ja vaikuttavalla tavalla hyvän hallinnon ja taloudenhoidon mukaisesti. Useat valtionapuviranomaiset myöntävät järjestöille valtionavustuksia, joista ei vielä ole valtionhallinnossa kattavaa kokonaiskuvaa päämäärineen ja tavoitteineen tai kehittämistarpeineen ja -tavoitteineen.

Yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviä valtionavustuksia koskevan tiedon analysointi ja raportointi ovat tarpeen, jotta näistä valtionavustuksista muodostuu kokonaiskuva. Sitä tarvitaan yhteiskuntapoliittisessa päätöksenteossa, kuten vaikuttavuuden lisäämisessä. Kokonaiskuva tukee myös valtionavustusten myöntämisen yleisten perusteiden ja menettelyiden kehittämistä.

Valtiovarainministeriössä vuodesta 2019 alkaen toiminut valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihanke päättyy vuoden 2023 lopussa (VM212:00/2018). Hankkeessa on yhteiskehitetty valtionapuviranomaisten toimintatapoja ja yhteisiä digitaalisia palveluja valtionapuviranomaisille. Hankkeessa on selvitetty myös järjestöille myönnettäviä valtionavustuksia ja tehty ehdotuksia niihin liittyvien käytäntöjen kehittämiseksi ja yhdenmuukaistamiseksi. Valtiovarainministeriö jatkaa valtionavustustoiminnan kehittämistä hankkeen jälkeen painottaen valtionavustusten hallinnoinnin kehittämistä ja menettelyiden yhtenäistämistä sekä luo edellytyksiä valtionavustusten vaikuttavuuden lisäämiseksi. Neuvottelukunta seuraa hallinnonalarajat ylittävää valtionavustustoiminnan kehittämistä.

Tehtävät

Neuvottelukunnalla on neuvoa-antava rooli yleishyödyllisiä yhteisöjä koskevan valtionavustustoiminnan kehittämisessä, mutta sillä ei ole välitöntä ohjaavaa roolia. Neuvottelukunnan tehtävänä on:

1. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisille yhteisöille myönnettäviin valtionavustuksiin osoitettavien määrärahojen kokonaisuutta ja sen kehitystä.
2. Neuvottelukunta seuraa yleishyödyllisiin yhteisöihin liittyvän valtionavustustoiminnan kehittämistä, valtionavustusten kohteena olevan toiminnan ja hankkeiden kehitystä sekä valtionavustuksilla aikaansaatavan toiminnan vaikuttavuuden lisäämistä.
3. Neuvottelukunta voi myös kuulla ja antaa lausuntoja yleishyödyllisten yhteisöjen toimintaedellytysten ja julkisen sektorin niille osoittamien resurssien kehittämisestä.

Kokoonpano

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä

kansanedustaja Laura Huhtasaari (pj); kansanedustaja Jari Koskela (varajäsen)

Kokoomuksen eduskuntaryhmä

kansanedustaja Milla Lahdenperä (vpj); kansanedustaja Tere Sammallahti (varajäsen)

Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä

Kansanedustaja Joonas Räsänen (jäsen); kansanedustaja Pia Viitanen (varajäsen)

Keskustan eduskuntaryhmä

kansanedustaja Hilikka Kemppe (jäsen); kansanedustaja Antti Kurvinen (varajäsen)

Vihreä eduskuntaryhmä

kansanedustaja Inka Hopsu (jäsen); kansanedustaja Hanna Holopainen (varajäsen)

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

kansanedustaja Minja Koskela (jäsen); kansanedustaja Timo Furuholm (varajäsen)

Ruotsalainen eduskuntaryhmä

kansanedustaja Mikko Ollikainen (jäsen); kansanedustaja Joakim Strand (varajäsen)

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä

kansanedustaja Mika Poutala (jäsen); kansanedustaja Sari Tanus (varajäsen)

Liike nyt -eduskuntaryhmä

Kansanedustaja Harry Harkimo (jäsen); ei varajäsentä

Kansanedustajajäsenten lisäksi neuvottelukuntaan kutsutaan pysyviksi asiantuntijajäseniksi edustajat seuraavista keskeisimmistä yleishyödyllisistä yhteisöistä:

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Suomen Hippos ry

Suomalaiset kehitysjärjestöt – Fingo ry

Suomen nuorisovaltuustojen kattojärjestö Allianssi ry

Suomen Olympiakomitea ry

Tieteellisten seurain valtuuskunta

Neuvottelukunta voi työskentelynsä tueksi hyödyntää myös muiden keskeisten yleishyödyllisten yhteisöjen ja asiantuntijoiden asiantuntijuutta.

Neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet nimetään eduskuntaryhmien ehdotusten mukaisesti.

Neuvottelukunnan asioita valmistelee sihteeristö, johon valtiovarainministeriö nimeää pääsihteerin. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö nimeävät neuvottelukuntaan sihteerin. Neuvottelukunnan sihteerit toimivat virkatyönä ilman erillistä korvausta.

Kustannukset

Parlamentaarista neuvottelukuntaa tukeva työ tehdään virkatyönä. Neuvottelukunnassa edustettuina olevat järjestöt vastaavat mahdollisista matka- ja majoituskustannuksista, jotka aiheutuvat neuvottelukunnan kokouksiin osallistumisesta. Neuvottelukunnan jäsenille ei makseta kokouspalkkioita.